

NOVI LIST

CORREO ARGENTINO
TARIFA REDUCIDA
Concesión 2466

"EL NUEVO PERIODICO"

REDACCION Y ADMINISTRACION: BUENOS AIRES, Lavalle 341, Esqr. 316.

31 — Retiro 5839

Leto I.

BUENOS AIRES, 21 APRILA 1934

štev. 30

NAROCNINA: Za Juž. Ameriko in za celo leto \$ arg. 5.—, za pol leta 2.50.— Za druge dežele 2.50 USA-Dolarjev.

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs.
LIST IZHAJA OB SOBOTAH

Neuspela pogajanja glede razorožitve

Prizadevanja angleške vlade niso obrodila uspeha — Vzrok je tajno oboroževanje Nemčije, radi katerega se Francija neče odpovedati niti enemu samemu topu — Popolno soglasje Male antante s politiko francoske vlade

Ko se je v Ženevi izkazalo, da javni razgovori o razorožitvi ne morejo dovesti do nobenega zaključka, so se Angleži odločili, da se bodo oni nekoliko porigali v tej stvari, saj se tudi njih v veliki meri tiče, tudi z moralne strani: pobuda za razorožitveno konferenco je izšla iz Londona.

Tako se je zgodilo, da je angleška vlada poslala koncem januarja v Pariz, Berlin in v Rim spomenico, v kateri je obrazložila nov načrt, če že ne za razorožitev, pa vsaj za omejitev oboroževanja in za delno oborožitev Nemčije. Začela so se pogajanja, poslanički so obiskovali zunanje ministre, na Francoško, v Nemčijo in Italijo je potoval zastopnik angleške vlade Eden, ker je upal, da se bo ustmeno morda vendarle dalo kaj narediti. Pogajanja so se vlekla precej časa in šele pred kakšnimi desetimi dnevi se je začel širiti glas, da je bil storjen že dober korak naprej na poti do končnega sporazuma.

Listi so tedaj poročali:

V vprašanju razorožitve, oziroma, bolje rečeno, v vprašanju oboroževanja Nemčije sta se Francija in Anglija končno vendarle sporazumeli. Znano je, da so Angleži že več tednov pritiskali na Francoze, naj bi bili napram Nemcem nekoliko bolj popustljivi. Francija je sedaj uvidela, da bi bilo dobro spreminiti dosedanj taktiko, ker je vsekakor zanjo bolje, če pristane na postopno in kontrolirano oboroževanje svojega sosedu, nego da se Nemci tajno oborožujejo. Poleg tega pa je bila takšna sprememba taktike potrebna tudi radi odnošajev z Anglijo, ki je v zadnjem času večkrat namignila, da ji stališče Francije ni preveč všeč.

Vključno dosedanjim slabim izkušnjam je vendarle, vsaj za nekaj dni, zavladal nekakšen optimizem, ki je pa trajal prav malo časa.

Izprodrinile so ga kmalu vesti, ki so prihajale iz Nemčije in ki so poročale, da so v Berlinu sklenili znatno povečati vojni proračun. Anglija je brž skušala posredovati ter je potom note zahtevala od nemške vlade, naj pojasni, zakaj je vprav v trenutku, ko se vršijo pogajanja za sporazum, sklenila določiti v vojaške svrhe celih 352 milijonov mark več nego lani. Nemci so čez par dni odgovorili; niso skušali najti posebnih opravičil, marveč so izjavili, da je vprico neuspele razorožitve sosednih držav povsem umevno, da morajo oni v izda-

tnejši meri poskrbeti za svojo varnost.

S tem je spet padlo v vodo vse ono, kar se je bilo Angležem posrečilo spraviti na suho tekom pogajanj, ki so trajala več ko dva meseca.

Francozi so te dni sporočili v London, da jim je sicer zelo žal, vendar pa da o razorožitvi ni govora, dokler se Nemčija oborožuje, dasi ji je to po versailleski mirovni pogodbi prepovedano. Francija je tekom vojne preveč prestala, da bi se sedaj mogla izpostavljati nevarnosti novih vpadov. Privatni razgovori med vladami so končani, sedaj naj pa spet sklepa razorožitvena konferenca.

Francija je v tem slučaju postopala v popolnem soglasju z nekaterimi drugimi državami, predvsem z Malo antanto, ki je izjavila, da se s francoskim odgovorom strinja v celoti.

Neki višji funkcionar francoskega zunanjega ministrstva je izjavil, da se Francija ne bo odpovedala niti enemu samemu topu, dokler se bo Nemčija oboroževala.

Angleški upi, da bo z razorožitvijo morda vendarle kaj, so torej končno veljavno splavali po vodi. Angleži so to že priznali v „Beli knjigi“, ki so jo te dni objavili v Londonu in iz katere izhaja, da so se pogajanja razbila radi novega nemškega vojnega proračuna.

Sicer pa ni Nemčija edina država, ki je letos določila večje izdatke v vojaške svrhe. Cela vrsta držav se oborožuje s povečano naglico; Francija je zvišala svoj vojni buĸet za 34 od sto, Anglija za 15, Italija za 22,

Reorganizacija jugoslovanske vlade

V sredo popoldne je jugoslovanski ministrski predsednik g. Nikola Uzunović predložil ostavko celokupne vlade kralju Aleksandru, ki jo je sprejel ter mu spet poveril nalogo, da sestavi nov kabinet.

Čez nekaj ur je g. Uzunović že imel listo novih ministrov. V novi vladi ostanejo skoro vsi člani prejšnje. Izvršile so se samo nekatere spremembe. Za vojnega ministra je bil izbran bivši šef generalnega štaba gen. Milan Milovanović. Ministrski predsednik je izjavil novinarjem, da ostanejo smernice jugoslovanske notranje in zunanje politike vkljub reorganizaciji vlade neizpremenjene.

od sto. Švicarska vlada je dala izglasovati nove kredite v znesku od 82 milijonov frankov; polovico te vsote bo porabila za nabavo novih topov itd.

Prejšnji teden se je sestala komisija razorožitvene konference. Henderson se je v svojem govoru pritoževal, da se že 26 mesecev poti in trudi, da bi spravil razorožitveni voz naprej, a vkljub naporom nikamor ne pride in nič ne doseže. Na mesto razorožitve se je sedaj začelo v mnogih krajih tekmovanje v oboroževanju. Mož je ves obupan vzdiknil:

„Večina glavnih držav je začela večati svoje vojne proračune. Kaj naj storimo?!

Kaj storiti?

Po treh letih brezplovnega dela diplomatije se niso rešili tega vprašanja. Vsakomur, ki se le količkaj zanima za svetovne dogodke, mora biti jasno, da z razorožitvijo nič ne bo. Zato bi tudi rešitev problema „Kaj storiti?“ ne mogla biti preveč težka: Priznati, da se je tekom treh let izlival v Ženevi veletok govorov, katerih namen je bil hvaliti idejo o razorožitvi, na drugi strani pa prepričati, da bi se vojna pripravljenost posameznih držav zmanjšala, četudi za eno samo puško. In da takšno „razoroževanje“ nima smisla.

Notranji položaj v Rusiji se boljša

Iz Rusije prihaja vest, ki jasno priča, da se je notranji položaj v ZSSR znatno izboljšal: vlada bo v kratkem odpravila oddelek GPU, tajno policijo, ki jo je bila svoj čas ustanovila z namenom, da bo brnila režim pred notranjimi sovražniki.

Tajna sovjetska policija je imela veliko avtonomijo ter je smela v gotovih slučajih izrekat celo smrtne obsodbe. Širile so se o njej v svetu večkrat hude vesti o pretvezni krvoločnosti itd., ter so te vesti zatrdjevale, da je GPU popolnoma in samovoljno zagospodovala nad življenjem in imetjem v veliki sovjetski zvezi; nekateri so celo hoteli vedeti, da se je cela vlada boji.

Ni nobenega dvoma, da so bile mnoge izmed teh vesti pretirane, kakor so prav mnoge izmed njih, ki prihajajo iz Rusije, vsekakor pa je odprava GPU razveseljivo dejstvo za vsakogar, ki ne samo z razumom, marveč tudi s srcem sledi razvoju te velike slovanske države — „majke vseslovanstva“, kakor se je pred nedavnim izrazil neki jugoslovanski poslanec v narodni skupščini. Razveseljivo je to dejstvo zato, ker je siguran dokaz, da so se notranje razmere v Rusiji že močno normalizirale in da oblastva ne potrebuje več onih izjemnih sredstev za to, da nevtralizirajo delo notranjih nezadovoljencev.

Dekret o razpustu tajne policije, ki ga je napovedala moskovska „Pravda“, sicer še ni bil objavljen, a se je prav za prav že začel izvajati, saj je bilo odpuščenih že 60 od sto vseh nameščenecv te organizacije, ki je bila razpredena po vsej Rusiji; zaposlili so jih v drugih upravnih službah. „Lubjanka“, sloopje, kjer je imela GPU svoj glavni sedež, so že začeli pretvarjati v veliko stanovanjsko hišo. Na tisoče oseb, ki jih je imela tajna policija v svojih ječah, je bilo že izpuščenih na svobodo.

Po novi uredbi bo izvršilna oblast smela izrekat obsodbe samo v izrecno določenih slučajih, nikakor pa ne bo mogla določiti kazni, ki bi bila višja od treh let ječe. V splošnem bo veljalo odslej tudi za politične zločine pravilo, da morajo obtožence soditi navadna sodišča in da morajo obravnave biti javne.

NOVI ANGLEŠKI DRŽAVNI PRORAČUN

Angleški finančni minister Neville Chamberlain je predložil v torek Dolni zbornici novi državni proračun, v katerem so prišle do izraza izboljšane gospodarske in finančne prilike, ki so zavladale v zadnjih mesecih v Veliki Britaniji. Položaj se je v toliko izboljšal, da je vlada že sklenila znižati nekatere davke ter zvišati plače državnim uradnikom in podnove brezposelnim delavcem. Dohodninski davek, ki je znašal doslej 25 od sto, se bo znižal na 22 in pol od sto. Zniža na se še cela vrsta drugih davkov.

Predvideni dohodki znašajo 706.520.000 funtov šterlin-

RAZNE VESTI

Tretjo obletnico republike so praznovali preteklo soboto na Španskem. Prevelikega navdušenja ni bilo. Glavno socialistično glasilo je pelo levite sedanji republiki ter naglašalo, da republika ni takšna, kakršno je narod hotel imeti.

Anglija je v zadnjih letih precej zanemarjala svoje letalstvo, zato pa hoče sedaj popraviti ono, kar je zamudila. Začela je že izrabljati najnovejše pridobitve aeronavtične tehnike in se hoče oborožiti z najbolj modernim zračnim brodom.

Cenzuro so uvedli za urugvajske liste. Vlada hoče s tem preprečiti razširjanje neutemeljenih razburljivih vesti, katerih namen je alarmirati prebivalstvo. Pod cenzuro so tudi radio oddajne postaje.

118 hiš je uničil požar v Jalapi de Díaz, v Meksiku. Požar se je bliskovito razširil, ker je pihal izredno močan veter.

Kubanske ječe so natrpane s političnimi jetniki, med katerimi je mnogo delavcev. Sto petdeset jetnikov je proglasilo gladovno stavko in že nekaj dni odklanjajo vsako jed. Preko pet tisoč oseb je zaprtih, dasi se proti njim ni uvedlo sodno postopanje.

Novo mesto, ki so ga zgradili na izsušenih Pontinskih poljih, 80 km daleč od Rima, in ki so ga imenovali Sabaudia, so svečano otvorili preteklo nedeljo ob navzočnosti italijanske kraljevske dvojice.

Veliko notranje posojilo od 3.500 milijonov rublov bo razpisala sovjetska vlada za financiranje druge pjatiletke.

V 120 francoskih mestih so v nedeljo demonstrirali državni nameščenci proti znižanju plač, ki ga je odredila Doumergueova vlada.

V Avstriji se spet kuha. Velika skupina komunistov in socialistov je napadla v Gradcu z gnili jajci sprevoz, ki so ga priredili Dollfussu vdani prebivalci. Na Dunaju so se začeli širiti letaki, ki pozivajo delavstvo, naj za 1. dan maja proglasi splošno stavko.

Roosevelt bo zahteval od kongresa nadaljnji kredit od poldruga milijarde dolarjev za javna dela v svrhu pobijanja brezposelnosti.

gov, izdatki pa 705.724.000. Minister predvideva, da bo resnični prebitek mnogo večji in bo vladi omogočil, da nadaljuje v svoji politiki ublaževanja davčnega bremena. Angleška javnost je sprejela novi državni proračun s velikim zadoščenjem in kot znak, da so vendar nastopili boljši časi — vsaj za Anglijo.

NESREČNA VOŽNJA JUGOSLOVANSKEGA PARNIKA

Jugoslovanski parnik „Nikola Pašić“ je na poti iz Ria de Janeiro v Buenos Aires naletel na hud vihar, ko je plul po odprtem morju, na višini brazilške države Rio Grande do Sul. Razburkano morje mu je odlomilo krnilo ter poškodovalo zadnji del ladje. Na pomoč je šla ladja, ki bo „Pašića“ zavlekla v Montevideo.

Malteški vitezi v sprevodu v Rimu

BELA VRANA

Anglija je danes kakor bela vrana v zboru drugih držav, ki so vse črne od gospodarskih in finančnih stisk in nepravil.

Iz Londona je prišla vest, da bodo na Angleškem znižali nekatere davke, zvišali pa plače državnim uradnikom in podpore brezposelnim; vključ temu pa bo državni proračun izkazoval še prebitek.

V današnjih časih, ko iz vseh koncev in krajev še vedno prihajajo tarnanja o mizeriji, o vedno večjem pritisku davčnih stiskalnic ter o nižanju plač, se zdi takšna vest skoro neverjetna. In vendar je resnična.

„Tu, na Angleškem“, je samozavestno izjavil angleški finančni minister pred zastopniki naroda, „zamoremo na vsak način reči, da smo najhujše že prestali“.

Beseda je prišla iz odgovornih ust in je bila podkrepjena z dejstvi: angleške državne finance, ki so bile še pred dvema letoma v zelo slabih vodah, so se v zadnjem poslovnem letu nepričakovano in sijajno popravile. Ko je državna zakladnica zaključila račune, ji je ostal velik prebitok, fenomenalen prebitok, kakor se je izrazil Chamberlain: dohodki so znašali 724.567.000 funtov šterlingov, izdatki pa 639.419.000.

To izboljšanje pripisujejo dejstvu, da se je močno popravila angleška trgovina, in sicer ne morda radi izboljšanja na svetovnih tržiščih (saj je svetovna trgovina še vedno na neverjetno nizki stopnji), marveč radi izboljšanja prilik na domačem trgu.

Anglija je danes v tem pogledu prava bela vrana.

Rooseveltovi široko zasnovani načrti za gospodarsko obnovo doslej še niso rodili pričakovanih sadov v Združenih državah Sevrne Amerike. Francija, ki se je največ časa upirala krizi, je sedaj tudi primorana stiskati, nižati plače in pokojnine, pa še tako izkazuje njen državni proračun velik primankljaj. V Italiji, kjer je uvedba korporacij imela prinesiti rešitev iz gospodarskega zla, se plače spet nižajo, državna oblast pritiska cene navzdol, davčni pritisk pa postaja še hujši.

V Nemčiji se je sicer brezposelnost zmanjšala, ker je vlada zaposlila mnogo mladih ljudi pri obveznem delu, splošni položaj pa se ni nič izboljšal in državne finance so v stiskah. Vse druge manjše države tlačijo s skoraj nezmanjšano silo še vedno depresija.

Od nekdaj je bilo v navadi, da je imela vsaka reč svoj konec; zato je verjetno, da ga bo tudi kriza imela, da se vleče že toliko let, da so se mnogi odpovedali že slehernemu upanju v boljše čase.

No, takšen pesimizem nikakor ni upravičen. Zora boljših dni se je že začela svitati — vsaj Angležem, ki jim nikakor nečemo biti nevoščljivi, marveč hočemo pozdraviti njihovo gospodarsko vstajenje z vročo željo, da bi se kriza začela nagibati h kraju tudi v drugih državah in da bi za izstradama in preizkušena ljudstva spet nastopili dnevi dela, kruha in zadovoljstva!

S prireditve v Córdoba

Kakor je bilo javljeno potom „Novega lista“, je priredilo D. K. D. „Iskra“ dne 8. aprila svojo prvo prireditve. Tudi mene, ki rad posebam slovenske prireditve, ker nam tukaj, v tujini, nudijo nekaj domačega, podučnega, pa tudi veselega in zabavnega, je gnalo v Córdoba, da vidim, kaj so nam pripravili vrli kulturni delavci in delavke naše slovenske naselbine. Začuden sem ostal, ko sem videl, da so bili ob določeni uri v dvorani skoro sami člani in članice. Vprašal sem se, kaj naj to pomeni. Mar se naši izseljenci ne zanimajo več za prosvetne prireditve? S temi žalostnimi mislimi sem stopil do nekega društvenika, ki ga poznam že nekaj let kot enega najboljših javnih delavcev. Na moja vprašanja mi je na kratko takole odgovoril: V naši slovenski naselbini v Córdoba so žalostne in skoro neverjetne razmere; osebni spori med posamezniki in samoljubje nekaterih so se že tako razpasli, da skoro ni več upanja, da se to zlo kdaj konča. Nikar ne mislite, da obstoja kakšna mržnja do društva; takšne mržnje ni, saj se popolnoma strinjajo z našim društvenim programom, saj je naša naselbina 100 odstotno delavska. Samo radi osebnih nesoglasij mnogo naših ljudi bojkotira prosvetne prireditve.

Poslušal sem in sem se vprašal: Ali je to mogoče? Mar smo še vedno tako malenkostni? Kaj imajo osebni spori opraviti pri prosvetnih prireditvah? Kregamo se in sejemo zdražbo, na mesto da bi podprli one, ki se nesebično žrtvujejo za napredek našega slovenskega delavstva v tujini.

No, vtis, ki sem ga imel, se je nekoliko popravil, ko so nekaj pred peto uro začeli prihajati v dvorano prvi udeleženci. Končno je tudi zabnel zvonec, ki je naznanjal, da se prične izvajanje sporeda.

Gosp. predsednik je pozdravil navzočne ter je v kratkem, a jedrnatem govoru povedal, zakaj se je razpustilo bivše S. D. III., nakar je orisal program D. K. D. „Iskre“ ter njegova prizadevanja na socialnem in kulturnem polju v korist celokupnega slovenskega oziroma jugoslovanskega delavstva v naši naselbini. Sledila je nato deklamacija „Slavnostna“, ki je bila sprejeta z navdušenjem od strani občinstva. Slišali smo še dve pesmi, ki jih je z lepim in čistim sopranom zapela neka članica, nakar so prišle na oder vrle pevke ter zapele dvojice lepih pesmic; najbolj je ugajala „Lahko noč!“ Prišla je nato na vrsto veseliga v enem dejanju „Idealna tašča“. Že pri prvem prizoru se je poznalo, da

GLAS IZ BAHJE BLANKE

Bahía Blanca, 14. aprila.

Minulo je že precej časa, od kar sem prejel Vaše cenj. pismo, v katerem ste mi javili, da ste prejeli naročnino ter da ste mi poslali knjigo, za katero sem prosil. Hvaležen sem Vam, ker se je vse po moji volji uredilo: knjigo mi je pošta dostavila in list redno prejemam; ugaja mi posebno zato, ker dosti izvem iz Jugoslavije. Jaz sem namreč iz tistega gnezda. Želel bi, seveda, da se „Novi list“ še poveča, pa razumem, da ni mogoče vsega zahtevati takoj v prvem hipu, saj se je list komaj rodil. Prepričan sem pa, da bo povečal svoj obseg, ko bo imel dosti naročnikov.

Obljubil sem, da bom včasih kaj pisal, pa imam tak poklic, da se le težko spravim k pisavi. Pomislite, vendar, kako velika razlika je med kladivom in peresnikom; sem namreč kovač. No, pa hočem izpolniti obljubo i nse zanašam na g. urednika, da bo preganjal napake, če ne bo vse prav.

Povedati hočem danes na kratko, kakšne ramere so v našem mestu. Iz

so na odru najboljše igralske moči, kar jih premoremo Slovenci v Córdoba. Dasi je igra sama sebi dokaj nevhvaležna, so se vsi gledalci čudili sposobnosti vrlih igralcev. Čista izgovorjava in dobra mimika sta pripomogli igri do uspeha.

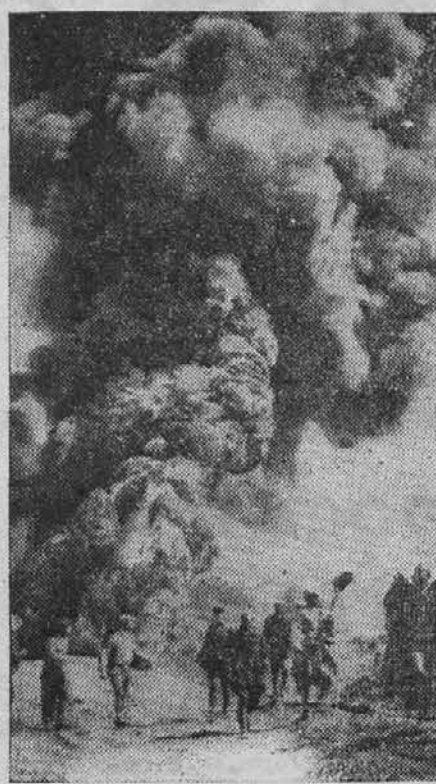
V poslednji točki sporeda je nastopila 10 letna deklica z argentinsko pesmijo „Carolina“, v kateri se opelva kmetsko dekletje z dežele. Tudi tamala je s svojim čistim glasom in lepim nastopom očarala vse prisotne. Vsako točko sporeda je občinstvo posremilo z navdušenim odobravanjem.

Sledila je prosta zabava s plesom, srečkanjem in prodajo cvetlic. Povedati moram še, da je orkester med prireditvijo in za ples častno vršil svojo nalogo. Lahko brez pretiravanja zagotovim, da takšne godbe še nisem slišal na naših slov. prireditvah v Córdoba.

In še nekaj: v prejšnjih časih sem večkrat obiskoval naše slovenske prireditve, a tako lepega reda, kot sem ga opazil na tej zadnji, sem vselej pogrešal. Člani „Iskre“ so pokazali, da so res disciplinirani. Prej se je večkrat dogajalo pri podobnih prireditvah, da so prepirljivci imeli preveč besed in glasu in je včasih prišlo celo do pretepa.

Vsa čast odboru in vrlému članstvu! Le tako naprej za prosveto v naši nesložni delavski naselbini! Vztrajati morate, ker zmaga bo vaša. Sloga bo prej ali slej premagala neslogo, izvirajočo iz osebnosti in nesporazumljenj.

P. T., udeleženec iz province.

Velik požar je izbruhnil v petrolejskih vrelcih pri Tselfatu v Maroku

drugih krajev Argentiniije tožijo o slabih časih, pa tudi mi se ne moremo mnogo hvaliti s posebnimi dobrotami. Med zelo srečne se mora prištevati tisti, ki ima kakšno delo, da se vsaj preživi. Vse tiste načrte, ki smo jih nekdaj doma risali, ko smo se odpravljali v Ameriko, lahko raztržemo. S tem nikakor nočem reči, da moramo obupati. Včasih so nas učili, da za slabim vremenom pride lepo; morda bo to pravilo tudi tukaj veljalo in bodo prišli boljši časi.

Vsak dan, ko prekoračim železnico, imam priliko videti, koliko revežev kriza še huje pritiska nego nas, čeprav moramo delati za zelo nizke plače; mi vsaj toliko dobimo, da se preživimo in da smo pod streho. Skupina naših bratov iz Hrvatske je taborila nekaj dni v moji bližini. Takoj smo se seznanili. Marsikaj sem izvedel od njih a — žalibog — nič dobrega. Pravili so mi, da so obhodili skoro vso Argentiniijo, pa nikjer nič ni. Eni se vdajo v božjo voljo in se potolažijo, je pa tudi kateri, ki ga obvlada obup, pa si življenje vzame. To je pa žalostno. Človek nikoli ne sme obupati, pa naj bo v še tako hudih stiskah in bedi.

Bil sem priča žalostnega prizora: s solzami v očeh so obupavali: „Kam naj se odpravimo? Domov ne moremo. Družina pričakuje, da ji kaj pošljemo, a mi sami stradamo!“

A našel se je človek med temi Hrvati, ki ni bil še izgubil poguma: „Kaj pa imate od tarnanja?“, jih je vprašal, pa se je nato obrnil do tovariša: „Ti pojdi v mesnico, v eno ali dve, pa boš prinesel mesa; jaz pa grem v pekarno. Če obidem 50 pekaren, je petdeset kruhov. Saj ljudje dajo; glavno je, da se preživimo do boljših časov“.

Beleške

„El hincha“ — to je vsekakor proizvod modernejšee dobe: človek (po navadi še mlad, včasih pa tudi že siv), ki je ob sobotah in nedeljah popoldne, ko igra „njegov klub“, hudo razburjen človek, ki se od ponedeljka do srede veseli, če so „njegovi“ zmagali, in se jezi, če so bili poraženi; od četrta do sobote pa ugiha, kako bodo izpadle bodoče tekme.

„El hincha“ živi radi žoge; vse njegovo veselje, vsa njegova žalost, vse njegove strasti vise na toliko in toliko grame težki žogi, ki jo dva in dvajset igralcev (če katerega ne izonegajo tekom tekme, da ni več za rabo) brca po toliko in toliko metrov širokem in toliko in toliko metrov dolgem igrišču. Vsakega nogometaša pozna, vsako njegovo kretnjo opazuje, vsak njegov gib takoj glasno kritizira; prizanesljiv je na pram „svojim“, strašno občutljiv pa napram vsem drugim. Nasprotnika požira z očmi in bi ga tudi z ustmi — ko bi bil ljudožer.

Bil sem priča incidenta, ko je razjarjen človek od „Svetega Lovrenca“ preskočil ograjo ter navalil na nekega gledalca: Pa to, pa ono, pa... „mirá, si no te voy a romper la cabeza“.

„A mí?“, se je prestrašil gledalec, ki se je bil par minut prej preveč navdušil, ko je žoga obtičala v mreži „Sv. Lovrenca“.

„A vos, sí, a vos!“, se jih je oglasilo dvajset, ki so bili proti „Boki“. Moč bi jo bil slabo izkupil, da ni nekaj možakarjev zelo miroljubno posredovalo.

Človeku, če sam tega ne vidi, bi se zdelo neverjetno, da zamore takšna reč, kakršna je žoga, izsvati tako strašno vpitje iz 45.000 grl ter navdušiti in razburiti tako ogromne množice sicer povsem normalnih in večinoma pametnih ljudi.

Hay que ver para creer....

Učiteljski poklic ni menda nikjer na svetu tako nevhvaležen, kakor v Argentiniiji. V pokrajini Corrientess dolguje Consejo Nacional de Educación učiteljem celih 28 (osem in dvajset) mesecev plače...

Mussolini, ki je še pred par tedni napovedoval, da bo ustvaril raj v Italiji, je zaenkrat začel z nižanjem plač. Vsem državnim uradnikom, ki služijo več ko 500 lir na mesec, so znižali plače za 6 do 12 od sto. Plače znižajo seveda tudi delavcem in zasebnim uradnikom. Vlada je obenem dala navodila, da se morajo znižati najemnine za 12 od sto in sorazmerno tudi cene blaga.

Pri tem odrejanju splošnega nižanja plač in cen (za koliko časa?), duce seveda ni pozabil na davke; spomnil se jih je — vsaj enega: samskega davka, ki so ga zvišali za 10 do 25 od sto.

Res je: Glavno je, da se preživimo do boljših časov!

Res je pa tudi, da smo prišli semkaj z drugačnimi nameni in upi. A kaj hočemo?

Marsikaj bi imel še pisati, pa če danes vse povem, mi za drugi krat nič ne ostane. In morda bo celo ta dopis v košu žalosten konec storil...

Iskreno pozdravljam vse čitatelje in čitateljice „Novega lista“! Zdravito!

J. B.

Z MIRNIM SRCEM SE LAHKO ZATEČETE

ZASEBNO KLINIKO

Calle Ayacucho 1584 U. T. 41 - 4985 Buenos Aires

V VSAKEM SLUČAJU

KO ČUTITE, DA VAM ZDRAVJE NI V REDU. NAŠLI BOSTE V NAŠI KLINIKI SPECIALIZIRANE ZDRAVNIKE IN NAJMODERNEJŠE ZDRAVSTVENE NAPRAVE

UPRAVITELJ NAŠ ROJAK DR. K. VELJANOVIĆ

NAŠA KLINIKA JE EDINA SLOVANSKA KLINIKA. KI SPREJEMA BOLNIKE V POPOLNO OSKRBO, IN SICER PO JAKO ZMERNIH CENAH. IZVRŠUJEMO TUDI OPERACIJE

POSEBEN ODDELEK ZA VSE ŽENSKÉ BOLEZNI IN KOZMETIKO

Sprejemamo od 14. do 20. ure.

ARGENTINSKE VESTI

VLADA BO PREKLICALA OB- SEDNO STANJE

Notranji minister dr. Melo je izjavil pretekle dni novinarjem, da namerava vlada čim prej preklicati obsedno stanje, ki je bilo uvedeno 29. decembra pr. leta radi takratne poskušane radikalne vstaje, tako da se bo dežela spet povrnila v popolno normalnost.

Vlada želi tudi, da bi čim prej kongres otvoril svoje zasedanje, kar se bo po vsej priliki zgodilo okrog 1. maja. Parlamentarna komisija za mandate bo do tedaj najbrž že dokončala svoje delo.

BOLEZEN VOJNEGA MINISTRA

Ker je vojni minister general Rodriguez zbolel, je prevzel začasno posle njegovega ministrstva mornariški minister ladijski poveljnik Videla.

PROTI NEPISEMENOSTI

Tukajšnja „Prensa“ je začela boj proti analfabetizmu, ki je v Argentini precej močno razširjen. Objavljala bo vsak petek, v posebnem oddelku, navodila, s pomočjo katerih bodo mogli ljudje, ki znajo čitati in pisati, učiti takšne svoje znanke, ki so napismeni.

PREPOLNE ŠOLE

Letos je bil velik naval šolske mladine na srednje šole, tako da na državnih učnih zavodih ni bilo prostora za vse in so bili sprejeti samo oni, ki so z boljšim uspehom položili izpite. Za vpis v „colegios nacionales“ in v ženske liceje se je prijavilo 7.589 aspirantov, sprejeti pa jih je bilo mogoče le 5.554; za trgovske šole se jih je prijavilo 2.222, vpisali pa so jih samo 1.224; za industrijske šole je bilo prijavi- nih 1.342 učencev, sprejetih pa le 529.

Naučno ministrstvo sedaj proučuje, kako bi bilo mogoče spraviti pod šolsko streho tudi one dijake, ki so ostali na cesti.

NAPAD NA INTENDANTA

Pretekli četrtek zvečer sta dva neznanca napadla intendanta občine Lomas de Zamora E. V. Fondo, ko je bil v Villi Galiciji stopil iz svojega vozila. Navalila sta nanj z revolverji v rokah ter ga pozvala, naj dvigne roke. Fonda je enega izmed napadalcev zgrabil za vrat, a je tedaj drugi začel streljati nanj ter ga nevarno ranil. Napadalec sta zbežela v nekem avtu, intendanta pa so sosedje prepeljali v bolnišnico, kjer je pa naslednjega dne izdihnil.

TOŽBA PROTI „HRVATSKEMU DOMOBRANU“

Državni tožitelj se je izrekel pretekle dni glede tožbe, ki jo je vložilo tukajšnje jugoslovansko poslaništvo potom argentinskega zunanjega ministrstva proti ravnatelju v Buenos Airesu izhajajočega tednika „Hrvatski Domobran“ radi napadov proti jugoslovanskemu izrednemu odposlancu in polnomočnemu ministru pri argentinski vladi dr. Božidarju Puriću. Tožba se je oslanjala na člen 219 kazenskega zakonika, ki kaznuje „sovražna dejanja, izvršena proti prijateljski državi in ki so v stanu izzvati vojno napoved proti argentinskemu narodu“ itd.

Državni tožitelj razlaga, da po njegovem mnenju napadi, ki jih je priobčil „Domobran“, ne predstavljajo dejanja, ki bi bilo kaznivo na osnovi omenjenega člena kazenske-

OGLASITE SE ŽE SEDAJ!

In nikar ne čakajte do zadnjega dne! Naročite se ne Gabrčskovo knjigo „Goriški Slovenci“, katere prvi del je že izšel, obsega 600 strani, je lepo vezan in stane 2 dolarja. Takšno knjigo si mora nabaviti vsak Slovenec, pred vsem pa vsak primorski Slovenec! Nekaj se jih je že oglasilo in so plačali na račun 3 pese, ki morajo spremljati, kakor smo že pisali, vsako naročilo. Oglasite se čim prej!

ga zakonika, vendar pa pravi, da bo vložil priziv, če bo sodnik oprostil ravnatelja toženega lista, ker želi, da v tej zadevi izreče svojo sodbo tudi višje sodišče.

GROZDJE ZA KANADO

Preteklo soboto je bilo odposlanih z ladjo „Eastern Prince“ 1.200 zabojev grozdja iz pokrajine San Juan, namenjenih v Kanado. To je prva direktna pošiljatev argentinskega grozdja iz Buenos Airesa v omenjeno državo. Kanada uvozi vsako leto od 9 do 12 milijonov kg tega sadja in se je sedaj začela zanimati tudi za argentinski pridelek.

MNOGO MARLJIVIH NA- ROČNIKOV IMAMO,

ki so se sami spomnili, da jim je naročnina že zapadla in so jo takoj obnovili. Kako je pa s tistimi, ki niti prve naročnine niso še plačali, dasi niso brezposelni?

„GRAF ZEPPELIN“ PRIDE V BUENOS AIRES

Kakor poročajo iz Nemčije, nas bo obiskal koncem junija veliki nemški zrakoplov „Graf Zeppelin“, ki vrši sedaj redno potniško in poštno službo med Riom de Janeirom in Friedrichshafenom. Dvignil se bo v poslednje imenovanem mestu 23. junija in bo 29. že tukaj. „Graf Zeppelin“ bo za sedaj naredil to edino vožnjo do argentinskega glavnega mesta.

POIZVEDOVANJA

Kr. jugoslovansko poslaništvo v Buenos Airesu, Charcas 1705, išče naslednje osebe:

Jerka Ramljaka Ivanova iz Sutivana na Braču;
Antona Matelka iz Dolnje Vasi;
Josipa Perica iz Beograda;
Borisava Radičevića;
Nikolo Ivančiča iz Sopajske, srez Cirkvenica, ki je leta 1915 delal v Tandilu;

Jurija Mužara, iz Radovića.
Kr. poslaništvo prosi nadalje vse one starejše izseljence v Buenos Airesu, ki bi kaj vedeli o smrti pok. Pavla Stražičića iz Babinega na Mljetu, naj bi javili poslaništvu dan in kraj smrti.

ROJAKI!!

PRI ŽIVCU

v znani restavraciji, boste najboljše postreženi. Vsako nedeljo se

PLEŠE

Lebji prostori, pripravi za svatbe — Prenocišča \$ 0.70
Za obilen obisk se priporoča cenj. rojakom lastnik

PATERNAL

EMIL ZIVEC
Osorio 5085

NAROČITE SE NA „Novi list“

DRUŠTVENIVESTNIK

DELO JUGOSLOVANSKEGA PATRONATA

V preteklem tednu so bile zaposlene potom urada tukajšnjega Jugoslovanskega patronata naslednje osebe:

Milić Ante, Zlatar Ante, Vajština Mile, Utić Ivan in Šulentić Ante kot zidarski težaki; Uržik Janko kot čistilec podov; Soldo Marija kot služkinja; Lelaš Josip in Marija kot matrimonio; Kragulj Vinko in Vidas Vincenc kot mizarja za pohištvo.

Urad je razdelil 52 brezplačnih kosil ter 7 malih denarnih podpor.

Potom patronata lahko dobe delo sledeči: 2 kuharici, 2 služkinji, 1 mehanik, 1 mizar za pohištvo, 2 mizarja za omnibuse in kolektive, 1 električist za avtomobile. Mesto kolona, o katerem smo javili v zadnji številki našega lista, še ni bilo zasledeno. Interesenti naj se oglašijo na uradu Patronata: ul. Reconquista 268, escr. 29.

D. K. D. „ISKRA“ V CORDOBI

vabi vse rojake in rojakinje na plesno zabavo in srečolov. Ta družabna zabava se bo vršila v nedeljo, 6. maja t. leta, od 5. ure popoldne do polnoči, v dvorani „Ukraina“, ulica 82, šte. 1533, Barrio Inglés.

Sviral bo dobro znani orkester „Jazz“.

Zabava se bo vršila ob vsakem vremenu.

Vse slovenske rojake vljudo vabi ki številni udeležbi.

ODBOR.

ZAHVALA

Odbor D. K. D. „Iskre“ v Córdoba se tem potom najlepše zahvaljuje vsem rojakom iz mesta in okolice, ki so prihiteli na prvo društveno prireditev, katera se je vršila dne 8. aprila. Srčna Vam hvala za simpatije, ki jih gojite do našega društva, ter za Vaše zanimanje za delavsko prosveto v naši naselbini!

Odbor.

OBJAVE

Tukajšnje kr. jugoslovansko poslaništvo opozarja na naslednji razpis Narodne banke kraljevine Jugoslavije:

„Dne 25. maja 1934 poteče rok za izmenjavo novčanic dinarsko-kronskega izdaja od Din. 1000 (kron 4000) in Din. 100 (kron 400), ki se vzamejo iz prometa.

Te novčance nosijo podpis finančnega ministra dr. M. Ninčiča, brez datuma izdaja; izdelane so v vijoličasto-plavkasti barvi, na obeh straneh. Podroben opis teh novčanic je bil objavljen v Službenih novinah šte. 121 od 25. maja 1929.

Restavracija „Vuono“

LAVALLE 940 - U. T. 35 - 4205

Prvovrstne italijanska kuhinja

Ugodnosti za bankete

ZMERNE CENE

DOCK SUD

Naša slovanska lekarna

Tu boste lepo postreženi v lastnem jeziku — Krvne analize seča izvršimo brezplačno

C. Facundo Quiroga 1441

Naoproti policijskemu komisarijatu

Izmenjava teh novčanic se bo vršila pri Narodni banki v Beogradu in njenih podružnicah v državi, polnovrednostno z drugimi novčanicami, in sicer do 25. maja 1934. Po tem dnevu izgube novčanic vsako vrednost in glavna državna blagajna finančnega ministrstva ter Narodna banka jih ne bosta več sprejemali“.

*

V službenih novinah šte. 45 od 24. februarja 1934 je bila objavljena naredba finančnega ministrstva, ki določa, da se rok za izmenjavo spodaj navedenih novčanic, ki so bile potegnjene iz prometa, podaljša poslednjikrat do 31. marca 1934 (to-rej je ta rok že zapadel):

Novčance po 50 Din. z datumom od 1. avgusta 1914: po 20 Din. z dat. od 5. januarja 1905; po 10 Din. od 2. januarja 1903.

DROBNE VESTI

Pretekli teden so otvorili v Milanu letošnji velesejm, na katerem je razstavilo svoje izdelke 5.000 industrijcev.

Ruski letalci so rešili še ostalo skupino brodolomcev sovjetske raziskovalne ladje „Čeljuskin“. Vest o rešitvi je izzvala v vsej Rusiji veliko veselje. Stalin, Molotov in drugi višji sovjetski funkcionarji so osebno čestitali letalcem, ki so se udeležili reševalne akcije.

Velik plaz kamenja in zemlje se je vsul na italijansko vas Grondona, v pokrajini Alessandria, ter pokopal pet hiš. Deset oseb, med njimi sedem žensk in dva otroka, je ubilo. Nekaj drugih prebivalcev je bilo ranjenih.

V Cherbourgu na Fancoskem so izročili pretekli petek prometu nove pristaniške naprave, ki so stale 250 milijonov frankov. Svečana otvoritev novega pristanišča se je izvršila, ko je v luko privozil prekoceanski orjak „Bremen“. Pristanišče ima brze železniške zveze s Parizom in letalske zveze z vsemi važnejšimi evropskimi mesti.

CERKVENI VESTNIK

CERKVENI KOLEDAR

— 22. aprila — tretja povelikonočna nedelja — slovenske božje službe na Paternalu, Avalos 250, po navadi ob desetih dopoldne in ob štirih popoldne.

23. aprila — ponedeljek — spomin svetega mučenca Jurija.

24. aprila — torek — spomin izpreobrnjenja poznejšega slavnega škofa in učenika Cerkve Augustina, ki ga je današnji dan krstil milanski nadškof svet Ambrož.

25. aprila — sredo — spomin svetega evangelista in mučenca Marka, zvestega spremljevalca in tolmača prvaka apostolov svetega Petra, in poznejšega škora v Aleksandriji v Egiptu.

26. aprila — četrtek — spomin svetega papeža in mučenca Kleta, drugega naslednika apostola Petra.

27. aprila — petek — spomin svetega Petra Kanizija iz družbe Jezusove, Učenika Cerkve.

28. aprila — sobota — spomin svetega mučenca Poliona, ki je bil mučen za cesarja Dioklecijana v Panoniji, to je v naših krajih.

29. aprila — četrta povelikonočna nedelja — slovenske božje službe po navadi.

CERKVENA KRONIKA

Zakrament svetega zakona sta sklenila Alojzija Zajc in Franc Mihelj pred pričama Jožefom Čebrom in Leopoldom Ušaj. Bilo srečno in blagoslovljeno!

VOLITVE V URUGUAYU

V četrtek se je vršilo v sosedni republiki glasovanje o odobritvi nove ustave, ki jo je izglasovala tretja ustavodajna skupščina. Obenem s tem glasovanjem so se pa vršile tudi splošne državnozbornske volitve ter volitve državnega predsednika in podpredsednika.

Volitve so v glavnem potekle mirno. Nekatere politične skupine so proglasile abstinenco.

Instituto Médico Moderno

Ta zavod je edini v Buenos Airesu, ki ne razpolaga samo z najmodernejšimi napravami za zdravljenje bolnikov, marveč jih tudi pregleda: X-zarki ter jim analizira kri in seč

Konzultacije in analize brezplačno

KAPAVICA — z vsemi njenimi komplikacijami: Hitro in sigurno zdravljenje potom elektrolize.

SIFILIS — 606-914. Periodične Wassermannove analize

KOŽNE BOLEZNI — Zdravljenje ekzema in sraba

REVMATIZEM — Zdravljenje po najnovejših načinih z injekcijami in z žarki

ŽENSKÉ BOLEZNI — Tok, nerednosti pri čiščenju. Bolnice sprejemamo v posebnem oddelku.

GRLO — NOS — UŠESA

V tej ceni so vključena tudi zdravila in analize

SPREJEMAMO

od 10. do 12. in od 14. do 21.

Ob nedeljah in praznikih pa samo od 10. do 12.

347 - SUIPACHA - 347

SLOVENCİ DOMA IN DRUGOD

VESTI IZ DOMOVINE

Šumarstvo in rudarstvo v Jugoslaviji

Iz poročila, ki ga je prečital na budžetski debati v narodni skupščini minister za šume in rude g. Jurij Demetrovič, posnemamo nekatere najvažnejše podatke:

Z gozdovi ima Jugoslavija pokritih 7.720.015 ha zemlje, kar znaša 31 od sto od celokupne državne površine. Na vsakega prebivalca pride povprečno 0,554 ha, kar, na osnovi načel gozdarske politike, več nego zadostuje za domači konsum in ostaja še mnogo lesa za izvoz. Država, ki nadzira vse gozdove v državi, je obenem največji lastnik gozdov; pripada ji 3.213.563 ha. V državnih gozdovih posekajo, v dobi konjunktura, povprečno po 5 milijonov kubičnih metrov lesa; če k tej količini dodajo še 2,5 milijona kubičnih metrov, ki jih država razda brezplačno, predvsem v Bosni in Hercegovini, in pa še pol milijona, ki ga ljudje neupravičeno posekajo, vidimo, da dajo državni gozdovi povprečno do 8 milijonov kubičnih metrov letno. Dočim je čisti dobiček, izvirajoč od državnih gozdov, znašal v letu 1929-30 preko 94 milijonov dinarjev, je v letu 1932-33 znašal samo 2.308.062 Din. Čisti dohodek od hektarja je padel od 33,8 na 9,35. To katastrofalno padanje čistega dohodka treba pripisati dejstvu, da se iz dohodkov državnih gozdov plačujejo vsi stroški šumarke stroke pri banknih upravah in se pogozdujejo goličave tudi na nedržavnih zemljiščih. Na vsak način bo treba posvečati večjo pažnjo gozdarstvu v gozdni upravi.

Ugotoviti treba, da je od vseh jugoslovanskih industrij najbolj trpela radi krize lesna industrija, ki se je obenem pokazala najmanj odporna napram njej. V letih od 1931 do 1933 se je deloma ustavilo eksploatiranje državnih gozdov, pa so se tudi radi tega naglo manjšali dohodki. Položaj se sedaj vidno boljša in je pričakovati, da se konjunktura v tej panogi popravi.

Mnogo pažnje posveča država važnemu vprašanju pogozdovanja goli in pustih krajev; takšnih zemljišč, ki pridejo za pogozdovanje v pošteve, je 800.000 hektarjev. Za to delo gre 4 do 5 tisoč dinarjev za hektar, da bo bolj napredovalo, se bodo zainteresirali pri njem tudi zasebniki.

Kar se rudarstva tiče, ima država v svojih rokah 14 premogokopov, 3 železne rudnike, poleg tega pa še nekaj sporednih obratov. Vsa ta podjetja so bila od ujedinjenja dalje vedno aktivna in so dala v 15 letih 600 milijonov čistega dobička. Proizvodnja v vseh državnih rudnikih se je gibala v poslednjih dveh letih okrog 1500 milijonov ton, a rudniki zamorejo dati vsaj še enkrat toliko. Od izkopenega premoga porabi državna uprava v lastne svrhe približno 80 od sto. Železo se izvažava v Češkoslovaško, Romunsko in na Madžarsko. Kaže se sedaj večje zanimanje za drage kovine, predvsem za zlato. Tako je na primer začel spet poslovati rudnik zlata na Peku, ki je miroval celih 20 let.

ZAUPANJE V BODOČNOST SLOVANSTVA

Tekom razprave o proračunu zunanega ministrstva se je razvila v narodni skupščini razprava o zunanji politiki. Med drugimi govorniki se je oglašil k besedi tudi zagrebški poslanec Ferdo Šega, čigar glavna izvajanja podajamo v naslednjem:

„Mi hočemo ohraniti mir“, je dejal govornik, „ker mir najbolj odgovarja našemu srcu in naši slovanski duši, pa hočemo biti z ostalimi slovanskimi brati čuvarji mira in reda v Evropi.“

„Gotovo je, da se Slovani nikoli niso bojevali iz kakšne imperialistične pobude. Slovanstvo je vedno doprinalo žrtve za reševanje človeštva. V nas je živa slovanska zavest, slovanski duh, in mi želimo, da ta duh, ki je duh miroljubnosti, zavladava po vsem prosvitljenem svetu. Za to borbo ne rabimo in ne zahtevamo nobenega ubijalnega orožja, vanjo prinašamo samo svojo slovansko dušo, ki širi ljubezen in mir na vse strani in stremi po notranjem preporedu človeštva.“

„Mi verujemo v bodočnost slovanstva; k nam prihaja, pred nami je sedaj vek slovanstva.“

„Za nas, Jugoslovane, je najvažnejša vseslovanska politika. Naša dolžnost je najti način, da obnovimo diplomatske in gospodarske stike z majko vseslovanstva, z veliko in silno Rusijo, da na ta način naše pokolenje dovrši velika dela in ideal naših očetov, da se vsi slovanski narodi najdejo v enem vseslovanskem bratskem objemu.“

NEREČA V DOMŽALAH

Na domžalski železniški postaji se je dogodila v prvi polovici preteklega meseca huda nesreča. Finančni preglednik Franc Fugger je padel pod vlak, ki mu je nevarno poškodoval obe nogi.

Ponesrečenec je star 52 let, porodu iz St. Jakoba v Rožu na Koroškem. Pred leti je bil starešina finančne kontrole v Domžalah, zadnja leta pa je uslužben na ljubljanski carinarnici. Zato se je vozil z doma vsak dan z vlakom v Ljubljano. Tudi opoldne je prihajal domov na kosilo. Ta dan je, kakor vse kaže, za nekaj sekund zamudil vlak. Stekel je za odhajajočim vlakom in

se v zadnjem hipu pognal na stopnico vagona, pa mu je spodletelo in je padel z nogama pod kolesa. Nemudno so pozvali reševalni avto iz Ljubljane, ki je nesrečnega Fuggerja prepeljal v ljubljansko bolnišnico, kjer so ga takoj operirali. Njegovo stanje je zelo kritično. Fugger je oče več otrok.

CIGANSKA NADLEGA

Ciganje delajo ljubljanskim varnostnim oblastem prav hude glavice. Po starih predpisih o ciganih jih morejo tirati iz kraja v kraj, a so postali cigani že prav brihtni in ukrenejo tako, da jih pošiljajo po cestah naravnost proti mestu, kjer lažje čim več priprosičajo in se jim istočasno nudi tudi več prilike za krajo Baš v zadnjem času se je nateplo v mesto in neposredno okolico od sile ciganov, ki vsepovsod nadlegujejo ljudi. Kadar se pripeti, da cigane, posameznike ali po več skupaj aretirajo pa prično operirati z neverjetnimi lažmi zlorabljaajo krstna in rodbinska imena svojih soplemenjakov ki se tedaj potepajo najbrže daleč kje po deželi. Zaradi tega nastajajo zmešnjave in neredko zapirajo cigane, ki so nedolžni, v kolikor prihaja to pri ciganu sploh v pošteve, dočim drugi grešniki še dalje uganjajo svoje nerodnosti na svobodi.

VEČNI PRÉTEPI

Na Pobrežju pri Mariboru so se zaradi nekega dekleta hudo sprli trije možakarji. Neki Rajh je po pretepu obležal na tleh z razmesarjenim obrazom, in so ga moral reševalci prepeljati v bolnico. Rajh ima na glavi tako hude rane, da imajo zdravniki malo upanja, da bo ostal živ.

Avstrijski kancelar Dollfuss v razgovoru z novinarji

VESTI S PRIMORSKEGA

IZZIVANJA OB MEJI

Prve dni marca se je mudil na Reki padre Gemelli, rektor katoliške univerze v Milanu. Pater Gemelli, ki je bil pred nekaj leti še zdravnik, je „popustil posvetno rabo“ in postal redovnik. Osnova je katoliško univerzo v prestolnici Lombardije ter postal njen rektor.

Na Reki so delali še pred njegovim prihodom veliko propagando ter razglasili, da bo slavni pridigar govoril za bolj izobražene sloje; izkazalo se je pa, da je učeni gospod prišel delat na Reko fašistično propagando ter zmerjat sosede, ki so Jugoslovani.

Kakor poročajo s Sušaka, je padre Gemelli povedal, med drugim, kako je italijanstvo na

ŽALOSTNA SMRT MLADENKE

V Ptujju je bila večja družba fantov na obisku pri posestnici Žumerjevi, kjer so se do večera v prijetni družbi razgovarjali. Ko jih je zvečer posestnica s svojo hčerjo Terezijo spremila in sta se poslovili od njih, je na povratku v hišo hči nenadno omahnila in padla. Mislilec, da je hčerki spodrsnilo, jo je mati hotela dvigniti, toda hči je obležala negibna. Mladenka, ki je bila stara komaj 22 let, je zadela srčna kap. Pokopali so jo v ponedeljek. Po mestu so se širile vesti, da je bil uboj, kar pa ne odgovarja resnici.

Reki „obkoljeno od tako neciviliziranih in barbarskih ljudstev“ in kako je italijanska meja v tem kraju „najbolj nesrečna meja“. Govornik je očividno zelo navdušil reške fašiste, ker mu je „Vedetta d'Italia“, glasilo stranke, pela po njegovem odhodu velike slavošpeve in je tudi napisala: „Spoštovanemu in učenemu govorniku, odličnemu apostolu vere in italijanstva, borcu za svetovni verski in fašistični primat Rima, pošiljamo vnovič naš vroči in vdani pozdrav.“

Docela drugačen odmev je pa imela Gemellijeva fašistična pridiga med „barbarskim ljudstvom“ na drugi strani meje. V sušaskem katoliškem tedniku „Istina“ je tamošnja katoliška duhovščina objavila protest, v katerem je rečeno:

„Protestiramo na najbolj svečan in odločen način proti težkim žalitvam, ki jih je izrekel o. dr. Gemelli, rektor katoliškega vseučilišča v Milanu, proti našemu narodu v svoji pridigi, ki jo je imel 2. marca v župni cerkvi Bl. D. M. na Reki. S takšnega svetega mesta morajo prihajati besede krščanske ljubezni in bratskega pomirjenja, o. Gemelli pa je oskrnil to mesto s tem, da je sejal prezir in mržnjo. Ta nekrščanski izpad o. dr. Gemellija je tem bolj žalosten in tem manj razumljiv, ker uživa o. dr. Gemelli že od nekdaj glas treznega učenjaka ter je tudi agilen predstavnik katoliških redov v Italiji. Jasno je, da je o. dr. Gemelli dolžan napram svojemu izoblikovanemu karakterju, da izpraša svojo vest radi svojega nekrščanskega izpada proti naši zemlji ter da dá primerno zadoščenje hudo prizadeti krščanski ljubezni in pravici.“

Radi bi vedeli, kaj je učeri fašistični pater dejal, ko so ga opozorili na to zaslužno lekcijo, katero so mu dali katoliški svečeniki onega naroda, radi čigar „barbarstva in neciviliziranosti“ je tako jadikoval na Reki.

VOJAŠKI „ZEGEN“

V Hrastju pri St. Petru imajo, poleg zasebnih vodnjakov, tudi javen vojaški vodnjak z dobro izvirno in stalno vodo. Letos pa je kar naenkrat dobila voda čuden duh in okus. Ko so jo kemično preiskali, so ugotovili, da je v studenčne žile zalazil lizol iz stranišč v vojaških kasarnah, ki so visoko nad Hrastjem. Vodnjak so oblasti zapečatile. Od velikih kasarn in vojaštva, ki je v njih nastanjeno, imajo Hrastjani edino ta dobiček, da so ob dobro stalno vodo. Kaj pomeni to za kraj na Krasu, kjer je skoraj vsako polje pomanjkanje vode, si lahko mislimo. Upoštevati pa moramo še, koliko truda in denarja so vaščani skupno vložili v ta vodnjak, da so končno enkrat prišli do dobre vode. Radovedni smo, kako bodo oblasti našim ljudem popravile to škodo.

Clínica Médica "SLAVIS"

Ravnatelj: Dr. D. CALDARELLI

Upraviteljica: bolgarska rojakinja dra. Radka Ivanović
Vestno zdravljenje notranjih, želočnih in srčnih bolezni.

SPOLNE BOLEZNI

(Kapavico in sifilis)

zdravimo po modernem in sigurnem nemškem načinu.

Posebna sprejemna soba in poseben ambulatorij za ženske, ki jih zaupno zdravijo zdravnice, specializirane v vseh ženskih boleznih.

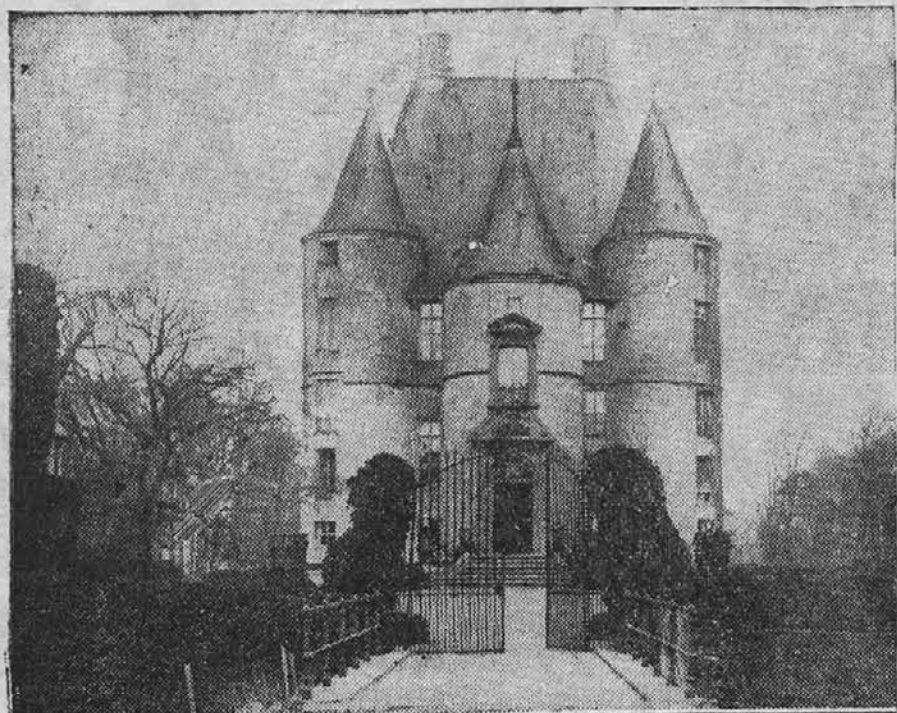
Govorimo jugoslovanske jezike in sprejemamo od 10. — 12. ure ter od 3. — 7. popoldne

ZMERNE CENE

OLAJSAVE ZA PLACEVANJE

SAN MARTIN 522, II. nadstropje

U. T. 31 Retiro — 1619

Grad Ham v Belgiji, kjer prebiva sedaj avstrijski princ Oton

★ ☆ ★ ☆ ★ ☆ ★ ☆ ★ ☆ ★ ☆ ★ ☆ ★ ☆

TUDI IMENA TVRDK JE TREBA
PREKRSTITI

Mnogi tržaški trgovci, ki so od svojih očetov podedovali slovanski priimek, so se vdali fašističnemu pritisku ter spremenili ime v italijansko obliko; mnogi drugi so se morali ukloniti, ko so jih uradno prekrstili s prefektovim dekretom. Trgovci pa so še nadalje rabili nepo- pačeno ime svojih tvrdk, kar fašis- tom nikakor ni bilo po volji; tako so na primer trgovca Uršiča spre- menili v Orsija, tvrdka, katere član je bil, je pa le še nadalje poslovala pod imenom „Uršich & Comp.“. Tr- govci so se izgovarjali, da so njiho- ve tvrdke znane pod starim imenom ter da bi trpeli škodo, če bi morali tudi tvrdko prekrstiti. Fašisti pa se le niso dali prepričati in ker tako hudo skrbijo za italijanstvo novih pokrajin, so se obrnili na mini- strstvo za korporacije, naj bi kon- čnoveljavno odločilo.

In odločitev je prišla; prišla je iz Rima, torej z najvišjega mesta. Po pisanju tržaškega „Popola di Trie- ste“ je razvidno, da se je mini- strstvo za korporacije obrnilo v tej prevažni zadevi na samega du- ceja, ki je končno razsodil, da se morajo tudi tvrdke prekrstiti za to, da bo prišlo do izraza „italijanstvo osvobojenih pokrajin“.

PRISELJENCI IZ STARIH
POKRAJIN

Na Mali Bukovici, v bistrškem okraju, je že zdavnaj opuščena ope- karna. Poleg tovarniških prostorov je tudi velika stanovanjska hiša z gospodarskim poslopjem in obširnimi poljem. Na to posestvo so pred me- seci naselili več italijanskih družin. Namen teh priseljencev je baje po- kazati domačinom, kako se uspešno obdeluje palje!

UPOR PROTI DAVKOM

Tudi v ubožni Istri pritiskajo davki neusmiljeno na ljudstvo, ki iz svoje zemlje itak komaj toliko iztisne, da životari. Sila kola lomí, pa se zato včasih zgodi, da se ljudje uprejo. Lani so prišle v svet vesti o velikih demonstracijah proti da- včnemu pritisku, ki so se izvršile v osrednji Istri in v Koprščini. V vseh teh slučajih so karabinerji in mili- čniki navalili na lačno ljudstvo ter ga z nasiljem prisilili k molku; ne- katere ljudi, ki so jih oblasti osu- mile, da so organizirale „upor“, so polovili in jih spravili pred sodni- ke.

Ker je sila velika, se ljudje ne da- jo prestrašiti niti od groženj in ka- zni. Iz Pule poročajo, da so v bli- žnjem Kavranu kmetje organizira- li pred pustom novo „zaroto“ proti davkom. Sklenili so, da ne bodo pla-

čali davka na klanje prešičev, za- klali so 22 ščetinarjev in niso nič obvestili o tem oblasti, dasi je to predpisano. Vonj po gnjati in klo- basah je pa le prodril tudi oblastvom v nos in so radi tega poslali kara- binersko ekspedicijo proti kavran- cem. Prišla je v vas četa ka- rabinerjev in par dni je bila vsa vas terorizirana. Popisali so vse kmete ter jih tožili sodišču.

Postopanje oblastev je izzvalo še večje ogorčenje, ki se je začelo ši- riti še na sosednje vasi in je že

izgledalo, da so bo radi kavran- skih ščetinarjev pobunila vsa okoli- ca. Puljskim oblastem se je najbrž zdelo, da bi to ne bilo preveč prije- tno, pa so radi tega sporočile ka- vrancem, naj se pomirijo, ker da jih ne bo zadela nobena kazen; v naj-

KROJAČNICA
P. CAPUDER
se priporoča cenjenim rojakom
Buenos Aires Monte Dinero 901

slabšem slučaju da bodo plačali sa- mo davek, a da jim bodo najbrž še tega tako znižali, da se ne bodo mo- gli pritoževati.

FOTO "DOCK SUD"
Darujem za vsakih šest slik eno sliko v barvah
MARKO R A D A L J
Specialist v modernem slikanju.
Facundo Quiroga 1275, Dock Sud

OGLAS

Evo, da Vam iz vreče svojih spo- minov natrjam lešnikov in orehov, ki jih tako čislamo v Argentini, ki že zavoljo njihove imenitne cene!

Nikar ne mislite, tisti, ki me po- znate, da je to utrinek iz mojega življenja v Argentini. Ker me poznate za srečnega moža in še sre- čnejšega očeta (je že tako v življe- nju, da oče z leti bolj vzljubi deco nego soprogo), vedite, da je to prav mikaven dogodek, shranjen doslej v vreči mojih spominov, pa Vam ga tu podajam kot prislake (postre), da mi ne splešni. Žalibog, to ni več iz moje današnje dobe, saj se mi sedaj že prelesto leskeče pleša in se mi trese trebušček liki blagokojnemu kralju vseh Portugalcev Don Carlo- su, ki je bil tudi literat (prevedel je „Tisoč in eno noč“ v portugalsčino) ter je imel liter — rad.

Bilo je to pred skoro 25 leti v de- želi pečenih gosk, kipečih knedeli- nov in penastega plizenjskega piva. Isti dogodek bi bil mogoč doživeti katerikoli kulturnejši Japonec ali Kitajec, kajti hrepenenje po medse- bojnem spoznavanju med obema spo- loma je pri vseh narodih veliko in ni danes nič manjše in nič večje nego je bilo v času Asirijcev in Babiloncev, da je večina narodov vpregla v koleselj tega spoznavanja sedmo velmoč — časnikarstvo. Torej: sa- mo pota so drugačna, modernejša. V svetopisemskih časih so se fantje in dekleta seznanjali pri studencu, kamor so hodile mladenke po vodo. Danes je vlogo studenca prevzela marsikje oglasna pisarna.

Prelistaval sem časnike in so mo-

je radovedne oči obstale nad skrom- nim inseratom:

„Mlada, 20 letna gospodična, plem- enitega značaja, s 30 tisoč kron dote (i, no, to je postranska stvar!), želi dopisovati (samo?) z gospodom idealnega značaja“.

Idealen značaj!
Vi vsi, moji takratni mladeniški tovariši, ste gotovo prebrali to skrom- no oznanilo, gotovo so se vam naježili lasje, popravili ste manšete in kravato, si naravnali brke (ta- krat smo jih še nosili) ter vzdignili glavo:

„Idealen moški značaj! To bi mo- gel biti samo jaz“.

Kateri moški bi ne sodil tako o samemu sebi? Ne bil bi pač moški, kakor bi tudi ženska ne bila prava ženska, če bi ne bila o sebi prepri- čana, da je najbolj idealna med ženskami.

Idealen značaj? Kolikor ljudi je na svetu, toliko je značajev.

Iz radovednosti sem pa le žrtvo- val papir, kuverto in znamko ter svoj imenitni rokopis, pa sem pisal temu samostojnemu bitju:

„Blagorodna, dražestna gospica, povejte mi, četudi anonimo, kako si Vi predstavljate idealnega moža. Z velespoštovanjem...“ in tako dalje. Znamka za odgovor.

In odgovor je prišel.

Dražestna je najprej pojasnila, da je bila v oglašitvenem tiskovni napaka, da so na mesto 20 tiskali 30 gle- de dote, na mesto 30 pa 20 glede let. Nadalje: da bi ne smel biti ta- ko radoveden, ko sem vendar že polnoleten in ne kakšen petošolec. Tretjič: zanjo bi bil idealen mož ti- sti, ki bi ne bil premlad (da bi jo mogel na sprehodu dohajati); ki bi imel tako močne prste, da bi mogel nositi onih šest prstanov, katere je

podedovala po stricu; ki bi nosil klobuk „Panama“ — vsaj prvo leto —; ki bi bil ves dan doma ter imel vsaj šest tisoč kron na leto. Četr- tič: ako bi ji mogel preskrbeti tak- snega ženina, da bi mi darovala krasno kaktejo, ki cvete vsakih dva- nast let. Poslal sem ji, že zaradi kakteje, vsaj pol tucata znancev, ki so več ali manj odgovarjali njenemu idealu, a brez uspeha.

Idealen moški značaj!

Ženski je na svetu več ko moških in vsaka ženska ima svoj poseben ideal; torej je teh idealnih moških značajev na svetu mnogo več nego moških samih. Kar se idealov tiče, so pa ženske, v praktičnem slučaju, skromne, včasih preskromne: če ni baš pri roki moškega z idealnim značajem, se odpovedo besedi- „idealni“, včasih pozabijo celo na „značaj“, da le ostane moški.

Ko rastejo leta, se manjšajo po- goji in izbirljivost. Popuščamo na idealih in končno izgleda vse kakor pri madžarski licitaciji: Kdo da naj- manj.

Samski ljudje imajo popolnoma drugačne ideale nego poročeni in ideali iz mladih let se spet povsem razlikujejo od onih, ki jih ima člo- vek, ko je v takozvanih „najlep- ših“ ali pa še v poznejših letih. Po- znamo to. Kar se nam je včasih zde- lo idealno, se nam danes dozdeva glupo in marsikatera bi bila sre- čnejša in bolj zadovoljna, ko bi ne bila vzela svojega ideala.

„Kako si Vi predstavljate ideal- nega moškega, dražestna gospodi- čna?“

No..., da bi imel črne oči, da bi bil zamišljen, da bi nikomur ne gledal v oči nego samo nje, da bi imel male, prav male brčice, ki bi si jih moral napraviti po vsa-

kem poljubčku, da bi nosil modernonam je želja izpolnila, nam ideal zbledi. Lahko smo srečni v življe- nju, a vedno nove želje nam raste- jo, kakor poleti cvetje na loki. Vsak raj postane vsakdanji, ko smo se naj privadili.

Svetopisemski prastarši so bili zadovoljni z drevjem, cveticami, s ptički in potoki. Danes imajo ljudje drugačne želje, drugačne ideale in bi jim takšen raj ne zadostoval. In morda je postal oni svetopisemski raj celo prvim ljudem vsakdanji, morda so si domislili, da utegne biti življenje drugje lepše, zahotelo se jim je drugam — in prišli so: v sol- zno dolino.

V ganljivem soglasju živimo sko- ro vsi v prepričanju, da je vsakdo izmed nas imel nekoč ideal, ki se mu ni zdel pravi, ko ga je dosegel. Mlad študent goji skrbno svoj i- deol: postati nekoč profesor. Peha se in trudi, da se mu ta želja izpol- ni. Morda se mu sedaj dobro godi, njegovo življenje je osigurano, pa bo v kljub temu pri prvi priložnosti pripomnil: ko bi bil takrat imel tak-šno pamet, kakor jo imam sedaj, za advokata bi bil študiral.

Advokat pa vam bo razlagal, da bi bil gotovo študiral medicino, ko bi bil v svojih mladih letih imel toliko razuma, kolikor ga ima sedaj.

Na svetu je že tako, da se pona- šamo s svojimi cilji, s svojimi idea- li, a se jim rogamo, ko smo jih do- segli.

„Da sem takrat imel to pamet, ki jo imam danes...“

Tudi jaz pravim to in z mano pra- vijo to vsi, ki mislijo, da bodo čez deset ali dvajset let imeli prav tak-šno pamet, kakor jo imajo danes.

Prelistaval sem časnike, je cilj, je želja. Ko smo ta cilj dosegli in se

Franjo Krašovec.

Specializirani zdravniki, diplomirani na tukajšnjih in na inozemskih univerzah sprejemajo
od 10. do 12. in od 15. do 21. ure.
Ob nedeljah in praznikih od 10. do 12. ure.

ŽENSKI KOTIČEK

„LINIJA“ IN ZDRAVJE

„Vitko linijo“ si želi in o njej sanja danes malodane vsaka žena. Saj ni bila moda menda še nikoli tako muhasta in neprečunljiva, kakor v današnjih časih. Moda ne izumlja samo oblek, postala je tako prešerna in samolastna, da hoče docela preduragati žensko telo in človeški okus. Kdor ji hoče slediti, se mora odreči marsikakemu užitku in mnogim udobnostim. Saj ženska, ki bi bila rada vitka, a se nagiblje k bujnosti, ne sme jesti kar in kolikor bi rada, ne sme počivati, ne mirovati, kadar bi hotela. Vedno stoji za njo strah mode z bičem v roki in jo preganja; zato žene pristojevoljno stradajo, podvzemajo prehranjevalne kure brez soli, brez sladkorja, uživajo po nekaj dni v tednu samo sadje in zelenjavo; druge zopet žive po ves teden samo od krompirja, ne pijejo vode in po možnosti nikakih drugih tekočin, samo da približajo, svoje telo sedanemu okusu. Gotovo, da motijo oko esteta na ženski prekomerni izrastki tolsče, ki se kupiči ondi, kjer je je najmanj treba. Zato je prav, da zdaj pa zdaj nekoliko posežemo v snovanje narave in jo skušamo pametno popraviti. Toda storiti moramo to zelo preudano in samo do gotove meje. Predaleč bi šli, ako bi hoteli na ženski odpraviti vse okrogline ter jo oropati materinskih form, ki so znak prave ženskosti. Vkljub prepovedim zdravnikov, so nekatere ženske tako nespametne da trpe muke stradanja, samo da bi postale ali ostale vitke. A vedeti moramo: ako strada ženska, ki je po naravi debeluška, ako se poslužuje škodljivih medicinskih sredstev, nemara res postane vitka kakor deček. Toda njen obraz bo takisto mršav in mrtév, njene oči motne in brez leska, njena polt uvela in sivkasta. Ali bi ne bilo lepše in ugodnejše, da je malo bujnejša, pa zato jedra in zdrava?

Razkožna večerna obleka iz bele svile

IZKUŠENA SLOV. BABICA
diplomirana v Pragi in Bs. Airesu ter specializirana za vse ženske bolezni. Deluje že 25 let, bivša babica v bolnišnici J. Fernández
Filomena Beneš Bilek
Calle Lima 1217, 3 kvadre od Plaza Constitución — U. T. 23 (B. Ord.) 3389

Evropska moda: površnik za spomladanske dni

Migljai za hišne gospodinje

Kava razkužilo. Že Voltaire je dognal da je zamorila črna vroča kava bacile, ki so se mu nabrali ob zobeh. Bakterijologi so opazili, da zamori kava bacile kolere, vranice, prisada, influence, legarja. Razkužuje tudi kavin dim in je tako podkajevanje dobro za nahod. Razkužuje pa tudi ržena in želodova kava, kar je bilo znano že starim narodom, ki so imenovali pijačo iz zmlete žgane rži palento in so jo uživali tudi za jeterne bolezni. Razkužuje pa samo žgana kava, kuhana na čistih vodi, ko bi jo kuhali na mleku ali na vinu, izgubi svojo razkuževalno moč.

Pletene predmete: nogavice i. d. kupujemo vedno po dva para enake barve in kakovosti. Ko se oba para poškodujeta in raztrgata, lahko zašijemo oz. popravimo boljši par s slabšim, tako da dobimo še vedno par dobrih nogavic. To velja zlasti za otroške nogavice, ki dobe na kolnih kmalu luknje, da jih ni možno drugače zakrpati, nego da vstavimo nove kose.

ZA NAŠE KUCHARICE

SIROVI ZAVITKI

Napravi testo iz pol kg moke, 1 do 2 jajec in malo vode. Deni v kozico 2 žlici masla, pol žlice sesekljane peteršilja, 3 žlice drobtin in majhen krožnik zdrobljenega sira (queso blanco), par žlic smetane, dva rumenjaka in malo soli, pa vse dobro premešaj. Razvaljaj testo, devaj zmes po kupčkih na testo in izrezi v krape. Kuhaj jih v vreli slani vodi; kuhane zabeli z maslom in drobtinami.

Buenosaireska kronika

Posledice obupa

Rufino Paredes, star 31 let, je živel zadnje čase v Rosariju z neko Paulo, s katero je imel dva otroka. Ker je bil že več mesecev brez dela, je začela stiskati njegovo družino beda. V Rosariju je zaman iskal zaposlitve, pa se je končno odločil, da krene v Buenos Aires. Pa tudi v vlemestu mu sreča ni bila mila. Zaman je trkal na mnoga vrata; dela ni mogel dobiti. Med tem pa mu je Paula iz Rosarija večkrat pisala, da je v hudih stiskah, da nima niti za hrano in da naj ji vendar pošlje kaj denarja. Ker ni dobila odgovora, se je z enim otrokom odpravila v Buenos Aires. Našla je moža, ki je bil hudo obupan in ki ga tudi njeni očitki in tarnjanje niso mogli opogumiti.

Preteklo soboto zjutraj so stanovalci hiše, v ul. P. Goyena 758, v kateri sta bila Rufino in Paula, slišali dva strela, katerima je sledilo hudo stokanje. Hoteli so v sobo, a je bila zaklenjena. Poklicali so policijo, ki je vdrla v stanovanje ter našla Rufina in Paulo v mlaki krvi; bila sta mrtva. Poleg njunih trupel je pa jo kal otrok, dve leti star, ki je bil priča te pretresljive žaloigre.

Zastrupila otroka, nato še sebe

V ul. Céspedes 3123, kjer je živel z možem in več otroki, je zastrupila 25 letna Elena Viana svoje 2 letno dete, nato pa je še sama zavžila smrtonosni strup. Storila je ta obupni korak baje radi nesoglasij z možem.

Prometne nesreče

V soboto, okrog 10. ure zvečer, je stopal po ulici Maipú Mac Anderson, angleški državljani. Ko je na višini 315 hotel prekoračiti ulico, ga je podrl tramvaj, katerega je vodil motorist Juan Rivas. Anderson je tako nesrečno padel, da ga je voz potegnil pod kolesa tako, da so morali poklicati ognjegase, ki so težki voz dvignili ter potegnili izpod njega popolnoma zmečkano truplo nesrečnega pešca izpod njega.

Kočjaž Avgust Calabro je peljal v ponedeljek zjutraj po ulici J. B. Alberdi Maria Bidoneja. Na višini ulice Pedernera mu je prekrizal pot omnibus družbe „25 de Mayo“, katerega je vodil šofer Nicolas Palumbo. Kočjaž je zapazil nevarnost, pa je s tako naglico zaokrenil v stran, da je njegov potnik padel z voza tako nesrečno, da so ga morali brž prepeljati v bolnišnico Piñeyro, kjer je pa kmalu podlegel zadobljenim poškodbam.

Nesreči z orožjem

Na Dock Sudu, v svojem stanovanju v ul. L. N. Alem 1120, je čistil 22 let stari Mihael Kroszek, poljski državljani, vpričo svoje nečakinje Katarine Saraczuk, dve letnega dekletca, samokres, ki je imel se naboje v sebi. Zgodilo se je, da se je

Brezposelne šivilje demonstrirajo po newyorških ulicah

pro in kjer dovajajo gostom v sobe umetno prečiščen zrak skozi posebne naprave. Ta zrak je prost vse nesnage. Izmenjava zraka se vrši s posebnimi avtomatičnimi stroji. V ceveh čistilnih naprav se nabere vsako uro štiri kg prahu.

Poznavalci angleškega življenja pravijo, da je nesnaga v zraku poglaviti vzrok, zakaj nosijo Angleži najrajši barvaste srajce. Prvi poskus z umetno čiščenim zrakom so napravili pred nekaj leti v stanovanjskih poslopjih angleške kraljice Mary, pozneje tudi v sobi kralja Jurija V., ko je bil bolan in je njegovo življenje viselo na nitki. Poskusa sta se tako dobro obnesla, da ju sedaj razširjajo za splošno uporabo.

MODERNI HOTELI

Zadnje dni so odprli v Londonu že četrti hotel z umetno prečiščenim zrakom. Pri nas bi bili takšni hoteli odveč, v Londonu pa so naravnost nujno potrebni. Londonski dimniki namreč izpuhajo vsako uro približno 44 ton saj in druge nesnage in v tej umazaniji je precejšen odstotek katarina, o katerem je dokazano, da povzroča ali vsaj pospešuje rakasta obolenja.

Po podatkih nekega londonskega specialista vsrka prebivalec Londona z vsakim dihom 7 milijonov mikrobov v pljuča. Da bi odpomogli tej nadležnosti, so začeli v Londonu graditi hotele z okni, ki se nikoli ne od-

Zobozdravnika

Dra. Dora Samojlovich de Falicov

Dr. Félix Falicov
Dentista

Trelles 2538 - Donato Alvarez 2181
U. T. 59 La Paternal 1723

MEHANIČNA DELAVNICA

REBEK AVGUST

Kupuje, prodaja ter popravlja šivalne stroje, kolesa, samokrese itd. itd.

Izredne ugodne prilike
LOPE DE VEGA 2933
Villa Devoto

Krojačnica

Leopold Ušaj

Calle GARMENDIA
števil 4973

kjer boste našli najboljšo postrežbo in solidne cene

Prvovrstno delo

NAJCENEJŠE VOZNE LISTKE

za v Jugoslavijo in Italijo ter iz teh držav v Argentiniijo boste našli pri

Compañía General de Pasajes

“TRANSOCEAN”

BUENOS AIRES

SAN MARTIN 631

Edina pomorskoplovna agencija vaših rojakov
Ne bo Vas prevarila, niti izkoriščala

DENARNA NAKAZILA

izvršujemo brez prošnje, najceneje in hitro
Na nas lahko naslovite pošto in Vam jo mi dostavimo
Svoji k svojim! Uradujemo od 8. do 19. ure

IVO M. DRINKOVIĆ IN DRUG

SLOVENSKA GOSTILNA

CALLE TRELLES 1167 BUENOS AIRES

(Pol kvadre od Gaone 2400)

ZBIRALIŠČE NAŠIH ROJAKOV OBŠIRNI PROSTORI
TER IGRIŠČA ZA KROGLE IN KEGLJE

Ples vsako nedeljo - Domača - postrežba - Zmerne cene

- Vsak rojak je dobrodošel -

FRANC KRAŠOVEC:

Izgledi jugoslovanske izvozne trgovine v Južno Ameriko s posebnim ozirom na Argentinijo

(Nadaljevanje)

Glasovirji: s tem predmetom ne bo posla.

Vozovi: zanje velja isto kot za glasovirje: prav nobenega izgleda.

Parketi: prav lepa bodočnost se obeta temu predmetu. Slovenski zadavni izdelki so res prvovrstni, zmorni vsake konkurence. (In če bodo naši tovarnarji gg. Siška, Kotnik, Binder itd. določili pametne cene, si bodo odprli lep vir dohodkov. Od svetujem, da bi se tu etablirali kot posamezniki: Ne, da bi takšno podjetje ne bilo življenja zmorno, marveč radi nevarnosti, da si začno med seboj delati konkurenco tako, da ne bi zaslužili niti eden, niti drugi. Včlanjeni v družbi, bi oni zaslužili to, kar bi sicer šlo v žepu njihovih tukajšnjih zastopnikov. Dolžnost družbe bo, da jih stalno obvešča o možnostih placiranj, o cenah itd., česar zastopnik nikoli ne bo storil z vso odkritosrčnostjo, ker se mu ne izplača. Tu imate še en razlog več za to, da Jugoslovani obdelujete tukajšnji trg kot neposredni prodajalci! (11)

Kopita in podmetniki: tovarna v Rimskih Toplicah, ki jih izdeluje, naj se priključi družbi ter naj ji da na razpolago obširno kolekcijo vzorcev. Semkaj pa samo radi tega predmeta ni vredno prihajati, ker ga tudi v Argentiniji že izdelujejo. Odvisno bo od cene, ali se ta predmet more uvesti ali ne. Toplo pa svetujem onim našim lesnim trgovcem, ki imajo v izobilju lesa za podmetnike, naj ga vržejo na argentinski trg; uspeh ji je zagotovljen.

Leseni črevlji iz gabrovine: če se ne motim, jih izdeluje tvrdka Feliks Staré v Radomljah. Konsum tega predmeta gre v milijone komadov po vsej Južni Ameriki; preprosto ljudstvo doma silno rado nosi lesene črevlje, ki so spredaj prevlečeni z usnjem. Priporočam izvoz brez usnjene prevlake, takozvani „polfabrikat“, ki plača v tem slučaju vprav neznačajno carino. Ker se gre tu za „Massenartikel“, naj bi se omenjena tvrdka v lastno korist pobrigala za stvar.

Merila: v Slovenjemgradu jih izdeluje podjetje Lavrenčič & Komp. Ne bom rekel, da so njeni izdelki baš množinski predmeti za tukajšnji trg, ipak bi se dale placirati znatne količine, če bodo cene pametne.

Igle za pletenje, heklanje itd.: Ni mi znano, kdo jih izdeluje, po vsej priliki pa je Ribniška dolina tudi v tej panogi na svojem mestu; proizvajalci oziroma prekupci tega predmeta se smejo nadejati dobrih kupcij.

Leseni žeblički za črevlje: v tem pogledu svetujem samo, naj bi se predlagani družbi izročili vzorci in ceniki. Velike prodaje ne bo, ker se boljše črevlji tu šivajo, pri navadnih pa se uporabljajo bolj železni žeblički.

Lesena volna: nihče naj je sem ne dovaža, če mu družba ne bo izrecno svetovala, ko bo v tem pogledu proučila vse možnosti.

Pletarski in košarski izdelki: Pred leti mi je g. Ogorelec (ravatelj danes žalibog že propadlih Čučkovih podjetij v Strnišču pri Ptuj) poslal fotografijo in cene teh izdelkov. Prav krasi so in tudi cene ugodne, pa se vključ temu moram izraziti docela negativno glede možnosti njihovega placiranja na tukajšnjem trgu. Ker zavzemajo ti predmeti veliko prostornino, se njihov prevoz ne izplača. Poleg tega se je ta industrija v Argentiniji že močno razmahnila v zadnjih letih. Tako ima na pr. Čeh g. Bilek v mestnem okraju Belgrano dobro uspevajočo pletarsko industrijo; izdeluje, med drugim, tudi pakete kose za argentinško pošto, pa tudi fine izdelke. Pač pa lahko, in zavedajoč se popolnoma odgovornosti, svetujem sledeče: oni naši mlajši pletarji in košarji, ki so res dobro polkovani v svoji panogi ter bi se radi izselili, naj z zaupanjem pridejo sem; dobra eksistenca jih čaka.

Bajdetav zložljivi stol: Leta 1921 je izumil g. Josip Bajde, mizar

mojste rv Siški, zložljiv stol, ki se da uporabljati kot postelj in fotelj. Ljudje božji, s takšnimi velepraktičnimi predmeti je treba v Ameriko ter je treba iz njih kovati zlato s tem, da se jim zagotovi, potem patentiranja, samoprodaja. Ne poznam dežele na svetu, za katero bi bil tak predmet bolj praktičen kot za Argentinijo, v prvi vrsti za buenosairesko vlemesto, kjer je preseljevanje tako v modi. Pri pametnih cenah bi se moglo tu razpečati par tisoč komadov. G. Jager, tapetnik v Ljubljani, ki je prevzel, kolikor mi je znano, razpečevanje stola, bi se moral potruditi, da ta predmet pride na argentinski trg.

Vem še za drugega vrlega izumitelja v pohišveni stroki. Je to g. Josip Lampret, mizar v Šostanju. Izumil je posebno omaro, ki tehta 187 kg ter se da popolnoma zložiti, v njej pa so kompletna postelja, dve nočni omarici, pisalna miza, obešalna omara, lekarniški predal in umivalna miza. Izum datira že iz leta 1922, do danes pa se na južnoameriškem trgu nista prikazala niti g. Lampret, niti njegov izum.

Odpuščeno nam bodi, Slovincem, saj smo bili pod raniko Avstriji narod hlapcev. Gosposki tuje je imel slovanske narode za svojo gospodarsko in politično eksploatacijo. A danes, 15 let po osvoboditvi, je čas, da se zbudimo, saj smo že videli, da nam zapečkarstvo ne prinese nič drugega ko mizerijo. Gohpoda Bajde in Lampret naj bi se priključila trgovski družbi; več tisoč komadov bosta lahko potom nje spravila samo na argentinski trg. (12)

Slamnatii tulci: izdelovala jih je Čučkova tovarna v Strnišču. Cene in vzorci, ki mi jih je poslal g. Čuček, so bili prav ugodni za tukajšnji trg ter v stanu vzdržati špansko in holandsko konkurenco. Konsum tulcev znaša samo v Argentiniji mnogo milijonov komadov na leto. Interesenti za ta predmet so vse veletrgovine z vinom, tvornice likerjev itd. Ni mi znano, kdo nadaljuje z omenjeno fabrikacijo po likvidaciji Čučkovih podjetij. Kaznilnica v Lipoglavu na Hrvaškem ima prav lepo urejeno tvornico za ta predmet in nasvetovani trgovski družbi bi se več ko izplačalo, da stopi v stike z Lipoglavo, da si preskrbi cene in vzorce ter jih pošlje svoji podružnici v Buenos Aires, čim se ta osnuje.

2. RUDARSKI IZDELKI

Premog: Omenil sem že, da Argentinijska nima premoga, oziroma, da ne izkorišča ležišč v Kordiljeri, ker so prevozni stroški do konsumnih središč previsoki. Bolj se ji izplača dovažati premog iz Anglije in Nemčije. Argentinijska in Urugvaj bi utegnili biti dobra odjemalca za naš trboveljski premog. Trboveljska prem. družba bi si morala zagotoviti cenen prevoz s tem, da bi najela par tovrnih parnikov ter urediti stvar tako, da bi dobila tovor tudi za povratno vožnjo. Glede tega predmeta je vse odvisno od prevoznih stroškov in bi bilo treba stvar še podrobneje proučiti. Opozorim naj še, da je tu interes za lignit, torej za kameniti premog, kot ga producirajo Zabukovica, Hrastnik, Trbovlje; ni pa interesa za ružjavi premog, kot ga proizvaja Velenje. Tudi treba znati, da v Argentinijski nima akceptacije premog izpod 4000 kalorij. Kolikor mi je znano, producira kvalitativno najboljši premog v Sloveniji premogokop Zabukovica, ki je menda državna last. Vprašanje izvažanja premoga naj bi nasvetovana družba natančno proučila, pa bi se v ugodnem slučaju morda našel kakšen podjeten trgovec, ki bi z erarjem sklenil pogodbo glede dobave zabukoviškega premoga, da bi ga potom družbe izvažal na argentinski trg. Nasvetujem zabukoviški premog radi tega, ker ima baje 5 do 6000 kalorij ter bi bil takšnemu tako visokokaloričnemu blagu uspeh gotovo zagotovljen.

(12) Iz starega kraja so mi sporočili o patentiranju pisalni mizi, ki jo je izumil mizar Josip Franc Resnik v St. Lenartu pri Brezicah. Stvar je za Argentinijsko nekaj izbornega. Gospod Resnik, s svojim izumom morate v svet! Jugoslavija Vam Vašega izuma ne more nagraditi. Ako se ustanovi predlagana družba, zaupajte ji svoj izum, da vam ga propagira v Argentinijski in drugih južnoameriških republikah!

Svinec: V Argentinijski je prav velik konsum tega predmeta. Govoril sem svoj čas s članom nemške importne tvrdke v Buenos Airesu, ki mi je pravil, da dobavljajo svinco iz Nemčije, njihova tvrdka iz Nemčije pa ga spet dobavlja od topilnice v Žerjavu, v mežiški dolini. Takšne anomalije je treba odpraviti! Proizvajalci v Žerjavu, Litiji itd., naj se včlanijo v nasvetovano družbo ter naj vržejo svoj produkt neposredno na argentinski trg, brez posredovanja nemških kramarjev! Človeka res popade jeza, ko vidi, kako si tu, v Argentinijski, drugi narodi polnijo žepa z izkupičkom od naših jugoslovanskih produktov. Argentinijska konsumira na leto okrog 5000 ton svinca in doberšen del bi lahko uvozile naše svinčarne iz Žerjave in Litije.

Elektrode: Dotično našo tovarno na Dobravi si dovoljujem opozoriti, naj se pobriga za argentinski in urugvajski trg, ker imam dokaze v rokah, da prihajajo njeni proizvodi semkaj s posredovanjem Nemcev, Francozov in Italijanov.

Cink: Kar sem rekel o svinцу, velja v glavnem tudi o cinku. Cinkarna v Celju naj bi pristopila k predlagani družbi ter ji predala vzorce in cene, da bo družba prodajala njene proizvode v Južni Ameriki.

Naša težka železna industrija: Našim trem orjakom, ki so Jesenje, Store in Ravne, treba pokazati pot v Južno Ameriko. Argentinijska konsumira vsako leto na tisoče vagonov žice za ograje. Vsa veleposestva (estancias) in kmetije (chacras) so ograjene z žico. To je samo eden izmed predmetov, ki jih proizvajajo Jesenje. Na tem polju bomo sicer zadeli na konkurenco iz Nemčije, ali te se danes ni treba tako bati kot pred vojno in v povojni inflacijski dobi. Nemčija danes proizvaja drago in zato tudi prodaja drago. Omenil sem že, kako se danes v Argentinijski vsi pritožujejo radi visokih cen nemških industrijskih proizvodov.

Jejklarna na Ravnah: Dobil sem nekaj vzorcev in cene. Predmeti so bili na argentinskem trgu kvalificirani kot prvovrstni in cene vrlu sprejemljive. Jejklarna torej naj ne zamudi priključiti se nasvetovani družbi: čakajo jo prav dobre kupcije na tukajšnjem trgu.

Strojne tovarne in livarne v Ljubljani: Dozdeva se mi, da njihovo proizvodnjo popolnoma absorbira jugoslovanski trg. Če pa temu ni tako, naj izročijo družbi cenike. Od svetujem pošiljati blago brez predhodnega študija.

Lahka železna industrija: V tej panogi predvidevam sijajno bodočnost za žebliškarsko in železobitno zadrugo v Kopri. Le-ta naj le brez strahu pošlje svojega člana semkaj na eksploracijsko potovanje, ki se bo izplačalo.

Kovaški mehovi: Argentinijska bi mogla absorbirati letno po par sto mehov. Izdelujejo jih v Kopri, kolikor mi je znano.

Zvonovi: Dasi nimamo te industrije v Argentinijski, so izgledi za to panogo več kot mršavi ter moram opozoriti vsakršen napor glede izvažanja tega predmeta na tukajšnji trg. Zvonovom ne pripisujejo onega pomena kot pri nas, v starih krajih, pa imajo radi tega podeželske cerkve po navadi en sam zvon - zvonček.

Puškarska industrija v Kranju: Ima tu izgleda, če se zna prilagoditi nemški in belgijski konkurenci. Največ se tu prodajajo lovške puške. V svrhu predštudija naj odstopi družbi kataloge in cene.

“Cinal” v Celju naj naredi poskus s tem, da izroči družbi vzorce in cene.

“Tribuna” v Ljubljani bi zamogla tu z dobrim izgledom placirati otročja dvokolesa. Eksport drugih njenih predmetov ne nasvetujem za sedaj.

A. Westen, Celje: Poraba emajlirane posode je ogromna v državah ob La Plati. Izdelki omenjenega podjetja imajo tu lepe izgleda. Če se bo znalo prilagoditi v cenah, bo tu moglo placirati več vagonov na leto.

Železarna Muta: Vil, lopat, motik in pod. zamore placirati tu po več vagonov letno.

“Titan” v Kamniku: Nekateri predmeti te družbe so zelo ugodni za južnoameriški trg. Naj poveri družbi, ako se osnuje, vzorce in cene.

Gospodarski stroji kakor jih proizvaja tovarna Ježek v Mariboru imajo tu veliko bodočnost in tvrdka naj bi jih čimprej spravila na argentinski trg. Posebno za pluge, bčane in podobno bo velik odjem. Doslej Argentinijsko v tej panogi izkoriščajo Severnoamerikanci, ali

njih cene so naravnost oduševske. Neki višji uradnik „Harvester Comp.“, ki deluje v Rosariju, mi je zaupal, da ta družba dela s čistim dobičkom od 150 od sto in bi bilo dobro, da Jugoslovani v tej panogi kaj podvzamemo, in to tem bolj, ker bi smeli šteti med odjemalce 30.000 dalmatinskih poljedelcev v pokrajini Santa Fe.

Kose: To je tako važna panoga za slovensko industrijo, da je ne smete pustiti z vidika; pri pametnih cenah boste placirali ogromno množino tega predmeta v Argentinijski. Vse naše tozadevne tovarne so na višku, kar se kakovosti tiče, pa bili Ahačič in Globočnik v Tržiču ali Kiefer pri Sv. Lovrencu na Pohorju ali Koellner v Slov. Gradcu; zanje vse je tu kruha, če ne bodo pretiravali v cenah. (13)

Naše slovenske kose so svetovnoznane radi svoje ostrine, skrajni čas je, da najdejo pot v Južno Ameriko. Pred leti sem dobil vzorce od tvornice Ahačič v Tržiču; blago je zelo ugajalo radi cene in kakovosti, vendar pa je tvrdka storila veliko napako: svojega otroka ni dala krstiti. Poslala je svoje vzorce brez tovarniške varnostne znamke in to ni prav. Vsi takšni predmeti morajo imeti zaščitno znamko, da se pod svojim imenom udomačijo. Pri izbiranju zaščitnih znamk treba paziti, da bo ime lahko izgovorljivo tudi za romanske jezike. Najbolje, da se vzamejo imena iz latinščine. Vsaka kosa mora imeti vzgano svojo zaščitno znamko in ime ter poleg tega označbo „Made in Yugoslavia“. To so podrobnosti, ki pa imajo tu veliko važnost.

Slovenski industrijski, v kosah ste res „neprekosljivi“. Le pogumno se vrzite na zavojitev tega važnega trga.

To, kar sem rekel glede zaščitnih znamk za kose, velja tudi za sekire. Povem naj tudi, da Južna Amerika nikakor ni trg za srpe; na sto kos se proda morda en srp. Ker že govorim o kosah, motikah, krampih itd., naj omenim, da se mi vidi, da bo kaj kupcije tudi za manjše zadavne tovarne, kakor za Pogorelčevu in Strugah pri Dobropolju, Woschnagovo v Rušah in Močnikovo v Loki pri Mogirju.

Tehtnice: Prenagil bi se, ko bi hotel dati končno veljavno sodbo o tem predmetu. Nekaj te industrije že imamo v Argentinijski in ne svetujem, da bi naši zadavni tovarnarji hodili semkaj (Rebek v Celju, Usar v Mariboru, Stepančič v Št. Vidu nad Ljubljano itd.). Ne bodo pa nič na škodi, če bodo eksportni družbi izročili svoje ponudbe. Včasih kak predmet ni sposoben za Argentinijsko, s tem pa nikakor ni rečeno, da bi ne imel velikih možnosti v kakšni drugi južnoameriški državi. Glede tehtnice na pr. bi morala odločiti družba, čim začne poslovati na argentinskem trgu.

Sifonske glavice: Dasi Čehi precej agilno delujejo v tej panogi na tukajšnjem trgu, je pa konsum tega predmeta tako ogromen, da se komaj krije. Zadnje poletje so tožili sodavičarji v Buenos Airesu, da na trgu ni zadostnega števila glavice. Konsum je ogromen, ker traja poletje v Južni Ameriki dobrih pet mesecev in tečejo veletoki sodavice v želodce tukajšnjih prebivalcev. Poznam trgovce na drobno, ki razpečajo po 200 do 300 steklenic na dan. Slišal sem, da izdeluje neka tovarna v Ljubljani ta predmet. V lastnem interesu bi se morala pobrigati za tukajšnji trg.

(13) Za vse te tvrdke je tu obsežno in hvaložno polje tudi za njihove druge izdelke, kot so: klini, lopate, krampi, cepini, sekire, tesarske sekire in drugo.

MALI OGLASI

TRADUCTORA PUBLICA NACIONAL

Milica D. Hočevan
Obavlja prevode, pravomočno pred tukajšnjo oblastjo, posebno iz jugosl. in ital. jezika. Priporoča se za dobavo dokumentov v slučaju ženitve, nasledstva ter za pridobitev arg. državljanstva. Tucumán 586 — U. T. Retiro (31) — 3168.

KROJAČNICA IN TRGOVINA
raznovrstnega blaga se priporoča
SEBASTIAN MOZETIČ
Osorio 5025 — Paternal

SIVILJA - MODISTKA
izdeluje fine in navadne obleke po najnovejši modi in zmernih cenah.
Anica B. Dolšček
Calle Charlene 36, pol kvadre od ul. Dorrego, poldrugo kvadro od Rivere.

PREKOMORSKA POŠTA

- 21. Gral. Osorio
- 22. Cap Arcona
- 23. Neptunia
- 26. Alcantara
- 27. Lipari
- 28. Zeelandia
- 29. Alsina
- 30. Monte Pascoal

V maju:
1. Cabo S. Antonio
3. Cte. Biancamano
4. Avila Star in High. Princess
10. Madrid

Proti Evropi odplujejo

V aprilu:
21. La Coruña
23. Formose
24. Cap Arcona
28. Sierra Nevada in Neptunia.

V maju:
2. Pssa. Giovanna in Alcantara
3. High. Chieftain, Zeelandia in Alsina
4. Gral. Osorio in Lipari
5. Cabo Quilates
8. Cte. Biancamano
10. Avila Star in Cabo S. Antonio

VREDNOST DENARJA

Uradni tečaji od 19. aprila:	
100 dinarjev	8464
100 lir	31.27
100 šilingov	67.20
100 mark	144.45
1 funt št.	18.82
100 fr. frankov	24.20
100 čsl. kron	15.20
100 dolarjev	366.61

Dragi starši!

Kaj je za Vas od največje važnosti? Brez dvoma: dobra vzgoja Vašega otroka. Brez posebnih stroškov in z vsem zaupanjem lahko izročite svojega sinčka na vzgojo slovenskemu zavodu.

ASILO LIPA, Villa Madero, C. G. B. A. (Bs. Aires)

Hotel Balcánico

LASTNIKI BRATJE VELJANOVIČI

25 DE MAYO 724

BUENOS AIRES

ZDRAVE IN ZRAČNE SOBE ZA POSAMEZNE GOSTE
IN ZA DRUŽINE PROVRSTNA POSTEREŽBA
IN ZMERNE CENE.

Optica "La Moderna"

S. LEVACOV

Buenos Aires

Avenida San Martín 2575

Diplomiran optik. Pregled brezplačen.
Vsakovrstne fotografske potreščine.